

ԳՎ ՈՒՒՍ Բ .

Ս Էննային ուշնարհագրական դիրքը, Ռեծ-ուղի-ները, գե-
տերը, Էդանակը, ու Բնական դիրքը :

1. Ս Էննա քաղաքը արևելքին կողմէն 34
աստիճան երկուք ու կէս վայրկեան երկայնութիւնի
վրայ, ու հիւսիսի կողմէն 48 աստիճան՝ տասվեր-
կուք ու կէս վայրկեան ու քիչ մը ալ արևելի լայ-
նութիւնի վրայ է, Վանուք գետին հարաւային
կողմը բլրակի մը վրայ, որ միջերկրական ծովէն
470 ոտք բարձր է :

2. Բուն քաղաքը յառաջուց շատ պզտիկ էր
ու մինակ հիմակւան Ֆիլիմարթ (, Սալցկրիս, (ժի-
ֆէն կռապէն՝ Լօֆ, Պրանտշթաթ, ու Վիսթէն-
ըշթէք ըսված կողմերը կային : Վիչ քիչ շինվեցաւ՝
մեծցաւ՝ ստորին Մաստրիային մայրաքաղաքը եղաւ,
ու առաջին Սաքսիմիլիանոս կայսեր ատենէն սկսած
ինչվան հիմայ Մաստրիայի կայսրներուն կայսերա-
նիստ քաղաքը եղաւ :

Հիմայ Ս Էննա ըսելով բուն քաղաքը մինակ
չիմացվիր, քաղքին հանգրվաններն ալ մէկ տեղ
կիմացվին, որ 1684էն ետքը հետ գհետէ շինված
են . վնդի ինչպէս որ պատմութե մէջը գրեցինք,
1529ին ու 1685ին Ս Էննա երկու հեղ պաշարված
ատենը յառաջուց եղածները նախ նէմցէները այ-

րեցին, ու վերջը տաճիկները քանդեցին անապատ դարձուցին :

Հանգրվաններու 20 հատը քաղքին հինգ վեցերորդ մասը 600 քայլ հեռուէն կը շրջապատեն. իսկ 21 երորդը՝ որ 1 էօբոլտշթաթ կըսվի՝ կը պատէ մնացած մէկ վեցերորդ մասը, որ աս հանգրվանին ու քաղքին մէջէն Ղանուբ գետին մէկ ճուղը կանցնի. ու ասանկ ամէնը մէկ տեղ ողի մը պէս քաղքին շրջանակը կը պատեն: Ասոնց դրսի դիէն ալ 5 կանգուն բարձրութիւն հասար պատ մը ամէնքը պատած է, որ 1 էնէօ կըսվի, որուն առջևը խորունկ փոս մը կայ. փոսին վրան ալ հանգրվաններուն գացող դռներէն դուրս ելլալու համար կամուրջներ կան: Աս 1 էնէօ ըսված պատը քաղքին հարաւային կողմէն Ղանուբ գետին քովէն սկսած՝ մեծագոյն մասը կէս լուսինի ձևով պատելով, ինչվան հիւսիսային կողմը գետին քովը 15,955 կանգուն է, քաղքին մէկալ դիէն Ղանուբ գետին երկրորդ ճուղը բնական պատնէշ մը կը կազմէ, որուն երկայնութիւնն ալ քաղքին վերաբերած պարտէզները ու մէկ քանի զբօսանքի տեղերը մէջը առնելով 15,105 կանգուն է, ու ասանկ քաղքին բոլոր դրսի շրջանակը 31,040 կանգուն կընէ, որ գրեթէ եօթը ժամու ճամբայ է:

Ղաղաքը հանգրվաններով մէկ տեղ հաւկըթաձև բոլորակ մը կը կազմէ 7302 $\frac{1}{2}$ կանգուն երկայնութեամբ, 5962 $\frac{1}{2}$ լայնութեամբ, ու բոլոր մե-

ծուծիը դրսի պատերէն առեալ Ստամպօլի կանգունով 43,330,587 $\frac{1}{4}$ քառակուսի կանգուն է :

Վաղքին ու հանգրվաններուն մէջը գեղեցիկ կանաչ դաշտ մը կայ, որ Վալտայ կըսվի, որուն լայնութիւնը 600 քայլ է, ու երկայնութիւնը 3,000 քայլի չափ քաղքին 3 քառորդէն աւելին կէս լուսնի ձևով կըպատէ, որուն մէջը գեղեցիկ կարգաւորութիւն կառքերուն ու ձիերուն համար զատ, ու քաշելով գացօղ մարդիկներուն համար զատ ճամբաներ շինված են. երկու քովերը կարգաւ տնկած տեսակ տեսակ ընտիր ծառերով զարդարված են, որ քաղաք գացօղներուն ու քաղքէն եկողներուն սրտերնին կըբացվի, ամառը արևը ու ձմեռը հովը զիրենք չինեղեր : Արտեցիք երբոր Աննա կուգան նէ, դեռ ուրիշ զբօսանքի տեղերը չիտեսած՝ մինակ ասոնք տեսնելով, զիրենք դրախտի մը մէջ կըկարծեն :

Վաղաքը հանգրվաններուն միջին տեղն է, ու նր Պետրոսի ժամը քաղքին բուն միջին տեղը կամ կեդրոնն է. քաղաքն ալ իր զատ պարիսպները ու խորունկ փոսերը ունի, ու բոլոր քաղքին մեծութիւնը 928,125 քառակուսի կանգուն է :

Տները բոլոր թուով են՝ ու ամէն մէկ տանը թիւը խոշոր գրով դրան վրայ գրած է. նմանապէս ամէն մէկ ճամբուն ու հրապարակին (մէյտանին) անունը անկիւններուն վրան գրած է :

Տները շատ ամուր շինած են. 300, 400,

500 տարւան շէնքեր շատ կը գտնուին . քաղքին-
ները չորս դասիկոնէ (խաթէ) ինչվան ութը դըս-
տիկոն են, իսկ հանդրվաններունը երկու դասիկոնէն
ինչվան հինգ . ու ամէն մէկ տուն մէյմէկ գեղեցիկ
բերդ կընմանի, կրակէն շատ ապահով են, անանկ
որ՝ եթէ ըստ պատահման կրակ մը կ'իյնայ ու տուն
մը ամբողջ այրելու ըլլայ նէ, մեծ կրակ եղած կը-
սեպվի, ու կածէթթաներու մէջ կը գրվի :

3. Աննա իրեք բնական՝ ու մէկ արհեստա-
կան գետ ունի . արհեստկան գետը Ղաւնուլ կըսվի,
որուն վրայ իր տեղը մասնաւոր պիտի խօսինք :
Բնական գետերուն առաջինը բոլոր Աւրոպայի մէջ
երևելի եղած Ղաւնուլ գետն է, որ Պավիէրայէն
ու Աւստրիայէն դէպ 'ի վար կը վազէ, Աննայէն
ժամ մը վերը՝ Աուստրի ըսված գեղին առջևը
չորս ճուղ կը բաժնըվի, որոնք ժամ մը վարը մէկ
տեղ կուգան կը միանան : Անձ ճուղը քաղքէն ժամ
մը հեռու հիւսիսային կողմէն կը վազէ . երկրորդը
անկէ քառորդ մը ասդիէն . երրորդը Աօբուլտշթաթ
ըսված հանգրվանին դրսի դիէն . չորրորդը քաղքին
ու Աօբուլտշթաթին մէջէն կանցնի . ու նաւերը հա-
սարակօրէն ասոր վրայէն կը քալեն :

Երկրորդը Աննա ըսված պղտիկ գետն է, որ
քաղքէն հինգ ժամ հեռու Աինէսվալտ (Անն-
նայի անտառ) ըսված անտառին մէջէն կը բղկէ,
քաղքին հարաւային կողմէն՝ Այմկրուպէ ու Աի-
տին ըսված հանգրվանները մէկ քանի ջրաղացներ

դարձընելով՝ Վլաստիին մեջէն կանցնի. քաղքին ու Այսկէռպէռ հանգրվանին մեջէն կերթայ Ղանուր գետը կըխառնըվի: Արան Վլաստիի մեջ երկու փառաւոր քարէ կամուրջներ կան, երկու դին վերէն ՚ի վար կայսրը շինել տըվաւ, ընտիր ծառերով զարդարեց ու գեղեցիկ պարտէզի նմանցուց:

Երրորդը Եւէպպին է, որ ալ պզտիկ է. Տօնպախ ըսված պարտէզին ետևի լեռներէն կըբղխէ, Եւէպպասէ՝ Վիսթէնթալ՝ ու Ռօսաւ ըսւած հանգրվաններու մեջէն կանցնի՝ Ղանուր գետը կըխառնըվի:

4. Աեննային եղանակը քիչ մը անհաստատ է, օդը բարակ, չոր ու շատ առողջ է: Ղրեթէ ամէն օր կէս աւուր մօտ քիչ՝ շատ՝ հով մը կելլայ՝ օդը կըմաքրէ. թէպէտ շատ կանճրէ, բայց շուտ մը կըչորնայ: Յառաջուց Վլաստիին մեջի կառքերու ճամբաներէն փոշին ամպի պէս կելլար: Ըինկ տարի կայ՝ որ կայսրը սկսաւ աս ճամբաները կարծր իրանի քարերով շինել տալ, հիմայ մեծ մասը լմնցաւ, ու լմնցած տեղերուն փոշին դադրեցաւ, երկու դիերն ալ մէկզմէկէ հինգ հինգ կանգուն հեռու միօրինակ խալախի ծառեր անկել կուտայ կոր, որ աս տարի բոլորն ալ կըլմննայ:

Խմելու ջուրը առատ է, շատ տեղ վաղանջրերու աղբիւրներ կան, գրեթէ ամէն մէկ տուն ալ անուշ ջրի ջրհոր ունի. ցած տեղերուն ջրհորները այնչափ լաւ ջուր չունին, բայց բարձր տե-

ղերուներ շատ անուշ ու առողջ ջրեր են, որոնց մէջը մեր վանքին ջրհորին ջուրը ամէնէն աւելի ա- նուշ՝ մարսօղ՝ ու առողջ ըլլալով, շատ հիւանդներու համար աղաչելով կ'առնուն, ու շատ օգուտ- ներ կը գտնեն:

5. Բնական դիրքը շատ առողջ է, մօտիկ տեղիւնքը շատ պտղաբեր ու գեղեցիկ են, տես- նօղը կը կարծէ՝ որ պատկերի մէջ քաջած են. անանկ որ քիչ մայրաքաղաք կը գտնուի որ Ան- նայի պէս գեղեցիկ ըլլայ: Հիւսիսին կողմէն Ղանուբ գետին կղզիներուն մէջը ճիւղացած ծառերով ան- տառներ՝ մէջերնին զուարճալի զբօսանքի պարտէզ- ներ ունի: Արևմտքին կողմէն ունի Վալէնպէռկ լե- ուր, որ գագաթը գեղեցիկ շէնքերով զարդարած գեղ մը ունի, որ հեռուէն վրան թագի մը պէս կերև- նայ: Ասոր քովը շատ լեռներ կան, որ գեղեցիկ կանաչ դաշտերով՝ անտառներով ու այգիներով զարդարած են, ու դէպ 'ի հարաւ կերթան: Արև- ելքին կողմէն ընդարձակ ու պտղաբեր ցորենի դաշտեր ունի, որ ինչպէս Սաճառաստան կեր- թան: Իսկ հարաւին կողմէն տեսակ տեսակ դիր- քերով՝ պզտիկ լեռներով՝ ձորերով՝ գեղերով ու մեծ մեծ պալատներով միացած հորիզոն մը կերև- նայ՝ որ մարդը կը զմայլեցընէ: